

OLE KRARUP
Advokat
Gl. Hellebækvej 9
3000 Helsingør

olekrarup@stofanet.dk
Tlf 49217280 - 40419054

STÆVNING

I henhold til retsplejelovens kapitel 23 a

Som advokat for en gruppe bestående af

skuespiller Niels Hausgaard, Hundelevej, 9480 Løkken,

fhv. højskoleforstander Hans Henningsen, Søndervangvej 11, Askov, 6600 Vejen,

oversætter, forfatter og international præsident for Kvindernes Internationale for Fred og Frihed (WILPF) Annelise Ebbe, Emdrup Kærvej 4, 2400 København NV

tegner og forfatter Ib Spang Olsen, Slotsparcken 64, 2890 Bagsværd,

landmand Andreas Åbling Petersen, Stadebjerggaard, Ellum, Grænsevej 1,
6240 Løgumkloster,

forfatter, fhv. MF Sven Skovmand, Stendyssevej 56, Stenvad, 8586 Ørum Djurs,

fhv. universitetslektor Ole Tonsgaard, Enebærvej 31 A, 8240 Risskov,

seniorforsker Hedvig Vestergaard, Hauchsvej 15, 3000 Helsingør,
fhv. sognepræst Helge Rørtoft-Madsen, Næbvej 49, 4720 Præstø,
udviklingskonsulent Marianne Saxtoft, Pøt Møllevej 7, 8450 Hammel, 119061,
lektor Hanne Jakobsen, Njalsvej 242, 5210 Odense NV,
professor Jesper Jespersen, Classensgade 18. 1, 2100 København Ø,
togfører Erik Bach, Saxenkolvej 6, 3210 Vejby, tlf. 26 29 38 66,
fhv. lektor Knud Bjerre Engsnap, Bakkesvinget 6, Smedeby, 6340 Kruså,
stud. jur. Anette Nilsson, Ravneholmsvej 1, 2400 København NV,
lærer Thomas Medom, Vesterbrogade 12.3, 8000 Århus C.
artikekt Jens Frederik Dahl Schelde, Emdrup Kærvej 4, 2400 København NV.
professor Drude Dahlerup, Getvägen 49, S 18754, Täby, Sverige.
fhv. amtsdirektør Haakon Brandt, Nonbo Hede 14, 8800 Viborg, tlf. 86 63 85 05,
forhandlingssekretær i Fagligt Fællesforbund Klavs Lorenzen, Blågårdsgade 16 A, 5., 2200
København N.
ekspeditionssekretær, ordfører for Radikalt EU-kritisk Netværk, Jørgen Raffnsøe, Hauchsvej 15,
3000 Helsingør.
miljøkonsulent, fhv leder af Mellemfølkeligt Samvirkes oplysningsafdeling Uffe
Geertsen, Ermelundsvej 96, 2820 Gentofte.
lektor, civilingeniør, lic.tech. John Holten-Andersen, Frilands Alle 30, 2500 Valby.
bryggeriarbejder Finn Sørensen, Fagforeningen Industri og Service, Ramsinggade 28 B, 2500
Valby.
fhv. domprovst Karen Horsens, Skolegade 7 B, 4000 Roskilde.
fhv. provst Christian B. Karstoft, Skovvej 24, 6340 Kruså
konsulent, talsmand for Fagbevægelsen mod Unionen, Ole Jensen, Skovhusvej 2, 4171 Glumsø, 26
72 31 05.
Regionsmedlem Poul Erik Andreasen, Nørregade 30, 9330 Dronninglund.

indstævner jeg

1. statsminister Anders Fogh Rasmussen, Statsministeriet, Christiansborg, Prins Jørgens Gård 11, 1218 Kbh. K,
2. udenrigsminister Per Stig Møller, Udenrigsministeriet, Asiatisk Plads 2 1448, Kbh K

til at møde som sagsøgte på regeringens vegne ved Københavns Byret i denne retssag.

Sagsøgerne nedlægger under sagen følgende

PÅSTAND

Sagsøgte skal anerkende, at den overladelse af danske myndigheders grundlovsbestemte beføjelser (*suverænitetsafgivelse*) til EU, der er en følge af lov nr. 447 af 11. oktober 1972 med det samlede indhold, loven har efter ikrafttræden af lov nr. 321 af 30. april 2008, er i strid med Danmarks Riges Grundlov af 5. juni 1953 som følge af

principalt at den ved loven tiltrådte Lissabon-traktat medfører suverænitetsafgivelse i så betydeligt og så ubestemt omfang, at traktaten ikke gyldigt kan tiltrædes uden grundlovsændring efter § 88.

subsidiært at sagsøgte har handlet i strid med Grundlovens § 20, hvis krav til vedtagelse af lov nr. 321 af 30. april 2008 ikke har været fulgt, uanset at der ved loven overlades beføjelser til EU, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder.

mest subsidiært at suverænitetsafgivelsen er besluttet og gennemført med ulovligt/grundlovstridigt formål, magtfordrejning.

SAGSFREMSTILLING

Lov nr. 321 af 30. april 2008 § 1, stk. 1 bestemmer, at ”Lissabontraktaten om ændring af traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og visse tilknyttede akter med tilhørende protokoller og erklæringer kan ratificeres på Danmarks vegne”.

Lissabontraktaten er en samlebetegnelse for to traktater, nemlig (1) Traktat om Den Europæiske Union (TEU), (2) Traktat om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), der begge blev undertegnet den 13. december 2007. Lissabontraktaten er indgået til afløsning af Traktat om en forfatning for Europa, der blev vedtaget af stats- og regeringscheferne i de daværende EU-medlemsstater 29. oktober 2004. Forfatningstraktaten trådte imidlertid ikke i kraft, da den ikke kunne tiltrædes af medlemsstaterne Frankrig og Holland, som følge af, at folkeafstemninger i begge lande afholdt i 2005 resulterede i et vælgerflertal i mod traktaten.

Mht. dokumentation af de nævnte traktaters indhold i bilagsform henvises til stævningens afsnit **Oplysning og dokumentation**, idet sagsøgerne påpeger, at sagsøgte er i besiddelse af disse og en række andre for sagen relevante dokumenter – i betydeligt omfang som ene-indehaver, hvilket nødvendiggør en lang række af de i det følgende fremsatte opfordringer til sagsøgte.

Forfatningstraktatens betydning i forhold til grundloven var emnet for Justitsministeriets redegørelse af 22. november 2004, der konkluderede, at forfatningstraktaten ikke kunne ratificeres uden en vedtagelse i henhold til grundlovens § 20 som følge af at denne traktat medførte suverænitetssafgivelse på en række særskilt påpegede punkter. Sagsøgte opfordres (1) til at fremlægge den nævnte redegørelse. De i redegørelsen påpegede grunde til en anvendelse af § 20 er ikke udtømmende, idet det (side 102) anføres, at ministeriet er af den opfattelse, at "Unionen med forfatningstraktaten får overladt visse yderligere beføjelser omfattet af Grundlovens § 20". Sagsøgte opfordres (2) til at oplyse hvilke beføjelser der sigtes til med den citerede tilkendegivelse.

Da forhandlingsforløbet har betydning for sagsøgernes påstand, som det fremgår af de nedenfor anførte anbringender, indgår forhandlingsforløbet i sagsfremstillingen. Herom følgende:

På baggrund af folkeafstemningsresultaterne i Holland og Frankrig førte medlemsstaternes regeringer i de følgende 2 år en række forhandlinger, der resulterede i indgåelse af Lissabontraktaten. Den forudgående regeringskonference er baseret på et detaljeret mandat, som EU's stats- og regeringsledere vedtog på Det Europæiske Råds møde (betegnet som "topmøde") 22.-23. juni 2007. Regeringskonferencen blev påbegyndt 23. juli 2007 og afsluttet 13. december s.å. Det samlede forhandlingsforløb er ikke offentliggjort, og den følgende sagsfremstilling indskrænker sig til de punkter, sagsøgerne har kendskab til. Sagsøgte opfordres (3) til at redegøre for forhandlingsprocessen forud for vedtagelsen af Lissabontraktaten, dels den officielle der har fundet sted på regeringsplan, dels den uofficielle, der er forløbet som embedsmands- og arbejdsgruppeaktiviteter, begge med hertil hørende fortegnelser over 1) møder med regeringsdeltagelse, 2) embedsmands- og arbejdsgruppe-møder, samt 3) de af regeringsrepræsentanter udarbejdede mødereferater, og 4) de i forberedelses- og forhandlingsfasen udarbejdede notater, erklæringer, redegørelser og andre skriftstykker til og fra sagsøgte og sagsøgtes forhandlere.

Forhandlingerne førtes med henblik på indgåelse af en traktat, der 1) udelod "forfatningslignende træk", som påpeges i Udenrigsministeriets redegørelse af 23. juli 2007 (indledningen), og 2) samtidig skulle være identisk med/tæt på den forkastede forfatningstraktat i relation til Unionens kompetencer og funktionsmåde. Til uddybning af udenrigsministeriets punkt 1) nævner redegørelsen "*symbolske bestemmelser om EU's hymne, motto og flag*". Dette ordvalg genfindes i "Baggrundsnote til Lissabontraktaten", trykt side 382 i den af folkettinget udgivne sammenskrevne tekst, som er begæret fremlagt i en i det følgende fremsat opfordring. Samtidig belyser denne tekst udenrigsministeriets pkt. 2), idet det anføres, at "*Lissabontraktaten viderefører dog de centrale nyskabelser i forfatningstraktaten*". Der peges særlig på institutioner og kompetencer, hvortil føjes, at "også en række af *forfatningstraktatens bestemmelser tages med over i en ændret form som resultat af drøftelserne* i Det Europæiske Råd og mandatet". Til yderligere dokumentation af bestræbelserne på at opnå en traktat, hvis realindhold svarede til forfatningstraktatens, er det oplyst, at den daværende Rådsformand, Forbunds kansler Angela Merkel stillede forhandlingslederne fra de øvrige medlemslande en række spørgsmål der understreger ambitionen om at nå dette resultat. I et af spørgsmålene omtales et forslag "*om at anvende en anden terminologi uden at ændre det juridiske indhold*". Sagsøgte opfordres (4) til at fremlægge de nævnte spørgsmål.

Den nævnte ambition blev fuldt ud indfriet. I relation til Unionens kompetencer og funktionsmåde er Lissabon-traktaten i det væsentlige substantielt identisk med forfatningstraktaten. For så vidt sagsøgte måtte bestride dette, opfordres (5) sagsøgte til at fremlægge en redegørelse – med referencer til retsgrundlag - for de grundlovsbestemte beføjelser, sagsøgtes anså overladt EU med forfatningstraktaten, og som ifølge sagsøgte ville have nødvendiggjort anvendelsen af grundlovens

§ 20, samt til at dokumentere, på hvilket grundlag og i hvilke former disse beføjelsers skulle være unddraget EU i henhold til Lissabontraktaten.

Den substantielle identitet mellem Forfatningstraktaten og Lissabontraktaten blev tillige påpeget af sagkundskaben inden for EU, først og fremmest af formanden for EU's forfatningskonvent, den tidligere franske præsident, Valéry Giscard d'Estaing. I en tale til medlemmer af Parlamentets Forfatningsudvalg 17. juli 2007 sagde han om de to traktater: ”*Indholdet er i realiteten det samme (...) Substansen er fortsat forfatningstraktaten*”. Hertil føjede den tidligere irske statsminister Garret FitzGerald (Irish Times 30. juni 2007): ”Hvad angår ændringerne, der nu fremlægges til forfatningsteksten, så er det meste ændringer i præsentationen, som ikke har nogen praktisk betydning. De er simpelthen *designede til at gøre det muligt for nogle statsledere at sælge ideen om godkendelse i parlamentet i stedet for ved folkeafstemning til deres befolkninger*”.

I tilknytning til dette citat vil sagsøgerne dokumentere, at forhandlingsforløbet viser en forhandlerambition om at indgå en traktat, der ville kunne træde i kraft uden folkeafstemning i medlemslandene. Som følge af at konklusionen i Justitsministeriets ovennævnte redegørelse af 22. november 2004 (opfordring 1) lød på at forfatningstraktaten ville kunne nødvendiggøre vedtagelse i henhold til grundlovens § 20, var denne redegørelse af central betydning i forhandlingerne om traktatteksten. Sagsøgte opfordres (6) til at fremlægge alle de af danske myndigheder udarbejdede skriftstykker, der omhandler mulighederne for en ændret udformning af de punkter i forfatningstraktaten, der i henhold til Justitsministeriets redegørelse af 22. november 2004 nødvendiggjorde brugen af grundlovens § 20. Endvidere opfordres (7) sagsøgte til at bekræfte, at Justitsministeriets redegørelse indgik i forhandlingerne, herunder at de dele af redegørelsen der påpegede nødvendigheden af en lovvedtagelse efter grundlovens § 20, blev forelagt forhandlingspartnerne i oversættelse til de mest benyttede EU-sprog, fransk og engelsk.

Som led i sagsøgte bestræbelser på at udforme Lissabontraktaten med henblik på at undgå en anvendelse af Grundlovens § 20 – med deraf følgende risiko for folkeafstemning - er omfanget af denne traktats substantielle sammenfald med forfatningstraktaten systematisk søgt kamufleret af sagsøgte. Bestræbelserne herpå vil blive dokumenteret i detaljer. Som illustration nævnes her Udenrigsministeriets svar på spørgsmål 26 fra Folketingets Europaudvalg, hvori det fastslås at der i relation til EU's Charter om grundlæggende rettigheder ikke er nogen juridisk forskel mellem den forkastede Forfatningstraktat og Lissabontraktaten, men at sidstnævnte har udskilt det nævnte charter fra selve traktatteksten for at ”forlade forfatningskonceptet”.

Det er påfaldende, at sagsøgte har redigeret og præsenteret traktatteksten i en form, der bevirker, at tekstens betydning er uigennemskuelig og realindholdet utilgængeligt. Denne præsentationsform kan henføres til en beslutning truffet på regeringskonferencen gående ud på, at *ingen EU-institution måtte offentliggøre en sammenskrevet (konsolideret) traktattekst, inden traktaten var ratificeret i samtlige medlemslande*. I overensstemmelse hermed forelå en konsolideret – og dermed overskuelig og i princippet læsbar – dansk traktattekst ikke som grundlag for Folketingets i det følgende omtalte behandling af traktaten. Sagsøgte opfordres (8) til at fremlægge alle tekstudgaver, hvori Lissabontraktaten successivt er blevet præsenteret for udenforstående med en datering af hver enkelt fremlæggelse/udgivelse.

Det samlede forhandlingsforløb er beskrevet med henblik på at dokumentere, at sagsøgte bestræbte sig aktivt på at udforme en traktat på en sådan måde, at den kunne undrages den grundlovsmæssigt nødvendige procedure efter grundlovens § 20, særlig som følge af risikoen for dansk

folkeafstemning. Dette formål forfulgte sagsøgte, uanset at Lissabontraktaten på afgørende substantielle punkter var sammenfaldende med den forkastede forfatningstraktat, der ifølge Justitsministeriets redegørelse af 22. november 2004, som sagsøgte tilsluttede sig, af en række grunde forudsatte en ratifikation i overensstemmelse med § 20.

Bestræbelserne på at undgå en vedtagelse i overensstemmelse med § 20 prægede sagsøgtes forelæggelse for folketinget og deltagelse i folketingets behandling af lovforslag nr. 53 om ratifikation, der blev fremsat 9. januar. Referater og oplysninger i Folketingstidende viser, at sagsøgte under folketingets behandling har afgivet en række urigtige og fortiet væsentlige oplysninger om både traktatens indhold og det forudgående forhandlingsforløb, oplysninger, hvis fremkomst ville kunne have vanskeliggjort sagsøgtes bestræbelser på at undvige § 20. De vildledende og fortiede oplysninger er af en sådan karakter, at de i vidt omfang indebærer en overtrædelse af ministeransvarlighedsloven. Dette vil blive dokumenteret på grundlag af en udførlig gengivelse af lovforslaget med bemærkninger, folketingsdebatter, udvalgsbehandling med sagsøgtes svar på talrige (593) spørgsmål fra Folketingets Europaudvalg. Sagsøgtes aktive vildledninger og fortielser kan indgå i forklaringen på, at intet af de 593 udvalgsspørgsmål var knyttet til anvendelsen af §20, som ej heller blev nævnt under folketingets forhandlinger, ligesom spørgsmålet om anvendelsen af § 20 blev fortiet i bemærkningerne til lovforslag 53. Folketingets afsluttende behandling fandt sted 24. april 2008, der, som nævnt, var dagen for offentliggørelsen af en konsolideret traktattekst. 90 medlemmer stemte for lovforslaget, 25 imod.

Ratifikationsloven er blevet stadfæstet som lov nr. 321 af 30. april 2008. Til brug for ratifikationen udformer regeringen et ratifikationsinstrument. Når dette er udarbejdet, sendes det først til udenrigsministeren og derefter statsoverhovedet, som underskriver ratifikationsinstrumentet. Via den danske ambassade i Rom sendes ratifikationsinstrumentet endelig til deponering hos Italiens regering. Som følge af nærværende sagsanlæg, der initierer domstolsprøvelse af ratifikationens gyldighed, opfordres (9) sagsøgte til at bekræfte, at deponeringen udsættes til den foreliggende retssag er afgjort, eller – såfremt sagsøgte dokumenterer, at deponering allerede har fundets sted – at der gives depositaren meddelelse om at ratifikationen kan bortfalde som følge af at retten har mulighed for at kende den ugyldig.

Under folketingets behandling forelå både Udenrigsministeriets redegørelse for traktaten af 23. juli 2007 og Justitsministeriets redegørelse for visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med Danmarks ratifikation af Lissabontraktaten af 4. december 2007. Begge redegørelser indeholder diskutabile – og i vidt omfang uunderbyggede – antagelser om traktatens indhold og betydning; desuden undviger begge et stort antal ratifikationsproblemer; og de rummer talrige kildeangivelser med fejlagtige og uforståelige referencer til traktaten (artikel 308 i stedet for 352, artikel 20 i stedet for 23 og talrige andre). Sagsøgte opfordres (10) til at fremlægge de to redegørelser.

Sagsfremstillingen afsluttes med en omtale af enkelte domme afsagt af EU's domstol. Om betydningen heraf bemærkes, at EU-domstolen (der betegnes sådan, uanset flere af de omtalte domme er afsagt på et tidspunkt da navnet var EF-domstolen) altid – som det bemærkes i Højesterets dom i UfR 1998 - har været præget af en stærkt offensiv praksis, som på en række punkter har knæsat en udvidelse af de kompetencer, der anses overladt EU. Inden for EU-domstolens righoldige praksis har sagsøgerne begrænset den konkrete gennemgang til dom af 18. december 2007 i sag C-341/05. Den danske regerings indlæg i sagen af 30. januar 2006 fremlægges som bilag 1, dommen som bilag 2. Sagen var en præjudiciel forelæggelse fra den svenske Arbejdsret i en sag der drejede sig om lovligheden af kollektive kampskridt, som en faglig

lønarbejderorganisation havde iværksat over for en lettisk arbejdsgiver med krav om overenskomst. Da det lettiske firma bestred konflikten lovlighed med henvisning til EU-retlige kilder, forelagde Arbejdsretten EU-domstolen spørgsmål om konflikten forenelighed med den dagældende traktat og dertil hørende detailregler, særlig reglerne om fri udveksling af tjenesteydelser.

I den danske regerings indlæg (bilag 2) anførte regeringen bl.a. følgende: ”Det er grundlæggende regeringens opfattelse, at Fællesskabet hverken direkte eller indirekte har kompetence til at regulere fagforeningers ret til at konflikte for at opnå overenskomst med en arbejdsgiver” (afsnit 11). Budskabet er tilsyneladende så væsentligt for regeringen, at det gentages ordret i to senere afsnit, nemlig 60 og 77. Siden erklærer regeringen (afsnit 48), at ”retten til at føre kollektive forhandlinger for at opnå overenskomst om løn- og arbejdsvilkår og retten til at understøtte et krav herom med kollektive kampskridt er efter regeringens opfattelse ikke omfattet af fællesskabsretten.”

EU-domstolen udtalte imidlertid at det faglig forbunds kampskridt var ulovlige i henhold til flere regler i EU-retten. Denne linie har domstolen bygget på i adskillige sager, senest dom af 3. april 2008 i sag C-346/06.

Dommen har særlig betydning som følge af at Lissabontraktaten (i Erklæring 17) traktatfæster de udvidelser af EU's magt der er domstolsskabte, nemlig med erklæringens henvisning til ”eksisterende retspraksis” som ikke fandtes i Forfatningstraktaten. Og traktatfæstelsen berøres hverken i Justitsministeriets eller Udenrigsministeriets redegørelser.

ANBRINGENDER

Det gøres gældende, at det samlede forløb, der førte til indgåelse af Lissabontraktaten, dokumenterer, at sagsøgte har begået magtfordrejning, idet sagsøgte uhjemlede og uretmæssige mål har været at udforme en traktat, der ville kunne tiltrædes uden anvendelse af grundlovens § 20 for dermed at undvige risikoen for folkeafstemning. Et sådant formål kan ikke statsretligt korrekt indgå i regeringens udnyttelse af traktatkompetencen i medfør af grundlovens § 19 til at ”handle på rigets vegne”, og det fremgår af sagsfremstillingen, at det ulovlige formål tilmed er søgt realiseret med midler der i flere henseende er problematiske for offentlige myndigheder. Sagsøgte bevidsthed herom forklarer utvivlsomt den af sagsøgte 1 tilkendegivne modvilje mod at lade sin adfærd bedømme judicielt, uanset at der tilkommer domstolene en for længst fastslået – og for retssikkerheden og folkestyret uundværlig – adgang til at kontrollere myndighedernes overholdelse af grundloven. Til belysning fremlægges som bilag 3 pressemeddelelse fra Ritzau.

Det bemærkes, at sagsøgernes anførsler om magtfordrejning begået af sagsøgte primært er knyttet til påstandens mest subsidiære del. Sagsøgte ulovlige formål har imidlertid også betydning for den nedlagte påstands første to led, idet sagsøgerne gør gældende, at dokumenteret magtfordrejning ikke blot udgør en selvstændig ugyldighedsgrund, men desuden vil påvirke rettens bedømmelse af de til påstandens principale og subsidiære dele anførte anbringender, nemlig som grundlag for en særlig intensiv judiciel efterprøvelse af påstanden om regeringens grundlovsbrud.

De i det følgende specificerede anbringender anføres væsentligst til støtte for de to første dele af påstanden, idet de alle refererer til den i § 20 omhandlede ”overladelse” af statsmyndigheders beføjelser. I forhold til hvert enkelt anbringende gøres det – medmindre andet er anført - principalt gældende, at den pågældende myndighedsafgivelse har været for omfattende og ubestemt til at kunne baseres på § 20.

1. Med udgangspunkt i Justitsministeriets redegørelse af 22. november 2004 gør sagsøgerne gældende, at de overladelser af myndighed, der ville have været en følge af forfatningstraktaten, og som i henhold til redegørelsen ville kræve en lovvedtagelse i overensstemmelse med § 20, genfindes i Lissabontraktaten. Indtil de oplysninger, som sagsøger har begæret i den ovenfor side 4 fremsatte opfordring 5, er fremkommet, finder sagsøgerne det tilstrækkeligt at pege på den såkaldte ”Fleksibilitetsbestemmelse”, TEUF artikel 352, stk. 1 som - med få ændringer i udvidende retning – viderefører den hidtil gældende bestemmelse i EF-traktaten artikel 308, og som på de afgørende punkter er identisk med forfatningstraktatens artikel I-18. I redegørelsen side 93 udtaler Justitsministeriet som sin opfattelse ”at dansk tilslutning til forfatningstraktatens artikel I-18 bør ske efter grundlovens § 20”. Dette begrundes i redegørelsen med særlig henvisning til, at det ”følger af karakteren af fleksibilitetsbestemmelsen i artikel I-18, at det ikke på forhånd er muligt præcist at angive, i hvilke konkrete tilfælde der vil vise sig at være grundlag for at anvende bestemmelsen”. Sagsøgerne tilslutter sig denne karakteristik, som i mindst samme omfang er anvendelig i forhold til Lissabontraktatens artikel 352. Det gøres yderligere gældende, at det er en følge af Justitsministeriets karakteristik, at den i artikel 352 hjemlede suverænitätsafgivelse ikke finder sted ”i nærmere bestemt omfang”, og at den derfor udløser en grundlovsændring.

2. Tiltrædelse af EU’s Charter om grundlæggende rettigheder som bindende på linie med traktatteksten indebærer en så vægtig suverænitätsafgivelse, at den er dækket af sagsøgers påstand om grundlovsbrud. Uanset at den danske grundlovs frihedsrettigheder ikke antastes af EU’s Charter om grundlæggende rettigheder, og uagtet at det nævnte charter fastslår, at det ikke skaber nye kompetencer (artikel 51, stk. 2 og TEU artikel 6)), gør sagsøgerne gældende, at charteret, som i henhold til TEU artikel 6,stk. 1 er gjort retligt bindende, er grundlag for en betydelig suverænitätsafgivelse. Dette er en følge af at flere af de i charteret hjemlede rettigheder kan gøres til genstand for EU-lovgivning i henhold til artikel 52, stk. 5, der giver hjemmel til EU-lovgivning til gennemførelse af chartrets principper. Herhen hører flere charter-rettigheder, herunder artiklerne 28, 31 og 34. EU-lovgivning herom er rummer overladelse til EU af betydelige beføjelser for danske myndigheder, der forstærkes af en kombination med den under 1. omhandlede fleksibilitetsbestemmelse, TEU artikel 352.

Ud over det ovenfor anførte kan tiltrædelsen af charteret anfægtes med henvisning til grundlovens § 64. Uanset at domstolens grundlovsbestemte afhængighed af ”loven” som grundlag for juridisk aktivitet, er der grænser for rummeligheden af lovebegrebet. Der henvises til de indvendinger der blev fremført mod charteret som retskilde af den daværende præsident for Højesteret, Niels Pontoppidan, [bilag 4](#).

3. Sagsøgerne gør gældende, at dele af EU-domstolens kompetence-ekspansion indebærer en suverænitätsafgivelse, eftersom domstolens retsskabelse tiltrædes med Lissabon-traktaten, idet Erklæring 17 med bilag fra Rådets juridiske tjeneste bekræfter ”Domstolens eksisterende

retspraksis”, en vedtagelse som ikke fandtes i forfatningstraktaten. Til EU-domstolens retspraksis, der med erklæring¹⁷ bliver en del af Lissabontraktaten, og således forfremmes til traktatfæstet ret, hører dommen i sag C-341/05 der er fremlagt som bilag 2. At EU-myndighederne får adgang til at sætte EU-retlige grænser for de aktionsmidler der benyttes af arbejdsmarkedets parter, repræsenterer ifølge sagsøgte en kompetenceudvidelse for EU, og dermed en suverænitetsafgivelse. At EU efter sagsøgte daværende opfattelse har savnet den nævnte kompetence, fremgår af bilag 1, hvori regeringen tilkendegiver den ”opfattelse, at Fællesskabet hverken direkte eller indirekte har kompetence til at regulere fagforeningers ret til at konflikte for at opnå overenskomst med en arbejdsgiver”, og at ”retten til at føre kollektive forhandlinger for at opnå overenskomst om løn- og arbejdsvilkår og retten til at understøtte et krav herom med kollektive kampskridt efter regeringens opfattelse ikke er omfattet af fællesskabsretten.” Der foreligger tilmed en dobbelt suverænitetsafgivelse, ikke blot i det materielle retsforhold, men også i det processuelle, idet Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter, som i henhold til arbejdsmarkedets grundlove har den definitive afgørelser i disse sager, fratages denne kompetence.

At den dommerskabte udvidelse af EU-kompetence er blevet traktatfæstet med Lissabontraktaten, betyder, at traktaten medfører dansk suverænitetsafgivelse. Og at sagsøgte har tiltrådt den med dommen fastslåede overladelse af nye kompetencer til EU, understreges af at sagsøgte aktivt – og med positivt resultat – modarbejdede at Lissabontraktaten indebar en ”tiltrædelse” af dommerskabt udvidelse af EU’s kompetence på et andet område, nemlig dommen i sag C-176/03; denne dom fastslog, at straffebestemmelser til anvendelse i anledning af alvorlige miljøovertrædelser har hjemmel i den dagældende EF-traktats *miljøafsnit*, som Danmark var (og fortsat er) underlagt, og ikke *strafferetlig* regulering, som Danmark står udenfor i henhold til Edinburghafgørelsen og senere protokoller. Uanset at dommen i sag C-176/03 indebærer en udvidelse af EU’s kompetence, og uanset at dette betyder, at regeringen ved at respektere dommen havde ”overladt” EU beføjelser til at gennemføre strafferetlig regulering uden at iagttage kravene i grundlovens § 20, har sagsøgte afværget denne grundlovsstridige suverænitetsafgivelse med Lissabontraktaten. Udenrigsministeren blev i spørgsmål 249 fra Folketingets Europaudvalg med baggrund netop dommen i sagen C-176/03 bedt om at oplyse ”hvornår Danmark (...) har tildelt EU kompetence til at udstede straffebestemmelser inden for miljøet”. En overladelse i overensstemmelse med § 20 har – som i bilag 2-sagen - aldrig fundet sted, men baseres alene på EF-domstolens ekspansive praksis. I sit svar henviste ministeren til, at TEUF artikel 83, stk. 2 ville medføre EU-kompetence til at harmonisere medlemsstaternes strafferet efter kriterier der svarer til dommen i sag C-176, - og at dette ville være dækket af det danske retsforbehold, således som Danmarks-protokollen til Lissabontraktaten var blevet udformet. Den dommerskabte EU-kompetence på dette område er i denne sammenhæng forkastet med Lissabontraktaten.

Sagsøgerne finder, at den anførte kontrast til sagsøgte reaktion på sag C-176/03 yderligere bestyrker den udlægning, at sagsøgte gennem Erklæring 17 har tiltrådt at Lissabontraktaten medfører suverænitetsafgivelse, ikke mindst på baggrund af sagsøgte i sag C-341/05 tilkendegivne opfattelse ”at Fællesskabet hverken direkte eller indirekte har kompetence til at regulere fagforeningers ret til at konflikte for at opnå overenskomst med en arbejdsgiver”, som regeringen hævdede i bilag 1.

Hertil føjer sagsøgerne, at den af Højesteret i dommen UfR 1998 side 800 fastslåede prøvelsesret for domstolene over for ”fællesskabsretlige regler og retsprincipper, som beror på EF-domstolens praksis” er uigennemførlig i forhold til dommen i sag C-341/03. Der skabes et retstomt rum.

Sagsøgerne finder at rettens bedømmelse af dette anbringende finder sted i lyset af at spørgsmålet om den dommerskabte EU-rets status i forhold til traktaten er blevet ignoreret af sagsøgte gennem ratifikationslovens samlede tilblivelsesproces.

4. Med Lissabontraktaten afskaffes det hidtidige mellemstatslige samarbejde om (dele af) retspolitikken ("retlige og indre anliggender"). I tilknytning hertil gør sagsøgerne gældende, at den traktatfæstede tilvalgsordning inden for retsvæsen, som er fastslået i Bilag til Danmarksprotokol art. 3, kræver § 20-procedure, eftersom det danske tilvalg ikke vil kunne praktiseres fra sag til sag inden for den fastsatte frist på 3 måneder efter at det pågældende forslag er fremsat. Følgelig er det hjemlede tilvalg ikke gyldigt uden vedtagelse af den samlede traktat i overensstemmelse med grundlovens § 20. Det gøres ikke gældende at der foreligger modstrid med § 88.

5. Sagsøgerne gør gældende, at den traktatkompetence for EU, der hjemles med TEUF artikel 216 ikke gyldigt kan tiltrædes uden anvendelse af grundlovens § 88, subsidiært § 20. Dette er en følge af, at artikel 216 – i tilslutning til at EU med TEU artikel 47 får status som "Juridisk Person" – tillægges kompetence til at indgå en række traktater med tredjelande og internationale organisationer. De af EU indgåede traktater har ifølge artikel 216, stk. 2 bindende virkning for medlemsstaterne. Der er her tale om en utvivlsom suverænitetssafgivelse, eftersom beføjelsen til at indgå traktater ifølge grundlovens § 19 tilkommer regeringen, en beføjelse der i henhold til Højesterets dom UfR 1998 er omfattet af "rigets myndigheder", hvis beføjelser er genstand for reguleringen i § 20.

Hertil kommer, at EU's kompetence til at indgå internationale aftaler på medlemsstaternes vegne er afgrænset så ubestemt, at suverænitetssafgivelsen ikke finder sted "i nærmere bestemt omfang" og derfor nødvendiggør en grundlovsændring. En af begrænsningerne i kompetencen i medfør af artikel 216 er at aftalen skal være "*nødvendig for i forbindelse med Unionens politikker at nå et af de mål, der er fastlagt i traktaterne*". Ubestemtheden er dels en følge af en manglende klar afgrænsning af "unionens politikker", dels af at de "mål der er fastlagt i traktaterne er ukendte. Til dette grundlovsbrud kommer, at de indgåede traktater kan være umiddelbart bindende for borgerne og derfor tillige repræsenterer en – ubestemt – overladelse af lovgivende magt.

6. Sagsøgerne tilslutter sig den i befolkningen herskende opfattelse, at Lissabontraktaten skal vedtages i overensstemmelse med grundlovens § 20 – eventuelt § 88 – som følge af TEU artikel 48, stk. 7. tillader, at vedtagelser der træffes med enstemmighed, kan ændres til flertalsafgørelser. Et "kvalificeret flertal" er tæt på simpelt flertal, idet TEU artikel 16, stk. 4 blot kræver flertal på 15 ud af 27 medlemsstater. Men samtidig er flertalskravet kvalificeret i en anden betydning, idet artikel 16, stk. 4 tilføjer et krav om at de 15 lande "repræsenterer medlemsstater med tilsammen 65% af Unionens befolkning". Dette indebærer, at et flertal blandt befolkningsfattige medlemsstater – hvortil Danmark hører med en befolkning på 1-2% af Unionens samlede befolkning - diskrimineres i forhold til medlemsstater med mange indbyggere. Herudover betyder flertalsafgørelser, at danske myndigheder mister "vetoretten" i betydningen: mulighed for at hindre vedtagelse af en foranstaltning, som det danske folketing modsætter sig.

Sagsøgerne erkender, at ændringer af en overnational myndigheds beslutningsprocedure ikke omfattet af ordlyden i § 20, der direkte alene er anvendelig i situationer, hvor danske myndigheder

tilkommende ”beføjelser (.....) overlades” til mellemfolkelige myndigheder. Men sagsøgerne gør gældende, at der er tale om en sådan – diskriminerende – forstærkelse, intensivering og skærpelse af allerede gennemførte suverænitetsafgivelser inden for en række helt ubestemt angivne politikområder, at der er grundlag for en udvidende fortolkning af § 20, ikke mindst når dette anbringende kombineres med de ovenfor anførte.

7. Sagsøgerne begrænser for indeværende sine anbringender til ovennævnte, men tager forbehold om at udvide og supplere de anførte anbringender, for så vidt editioner fra sagsøgtes side måtte give anledning til det.

OPLYSNING OG DOKUMENTATION

Som anført i indledningen til sagsfremstillingen, er sagsøgte i besiddelse af størsteparten af de talrige og omfattende skriftstykker der påberåbes af sagsøgerne, og som sagsøgerne kun i begrænset omfang har kunnet skaffe til veje i former der gør dem egnede til fremlæggelse som bilag. I denne situation, og på baggrund af sagsøgtes status som offentlig myndighed med vidtgående oplysningspligt, forventer sagsøgerne lydhørhed fra sagsøgtes side over for de editioner der er begæret i denne stævning. Jeg anmoder om at de begærede editioner behandles på et forberedende møde.

Jeg vedlægger følgende

Bilag

Bilag 1: Regeringens indlæg af 30. januar 2006 i sag C-341/05.

Bilag 2: Dom afsagt 18. december 2007 i samme sag.

Bilag 3: Pressemeddelelse 12. december 2007 med citat af sagsøgte 1.

Bilag 4: Berlingske Tidende 17. december 2000 med citat af Niels Pontoppidan

Parts- og vidneafhøringer

Statsminister Anders Fogh Rasmussen og udenrigsminister Per Stig Møller begæres afhørt som parter.

Desuden begærer jeg forklaringer af ordførerne for folketingets politiske partier under behandlingen af lovforslag nr. 53, der blev vedtaget af folketinget 6. april 2008 og stadfæstet som lov nr. 321 af 30. april 2008.

Og endelig forklaring fra fhv. MEP Jens-Peter Bonde, der som medlem af EU-parlamentets forfatningsudvalg har et indgående kendskab til Lissabontraktatens tilblivelse og indhold.

PROCESSULLE MEDDELELSER

1. Sagsøgerne ønsker den foreliggende sag behandlet som gruppesøgsmål i henhold til retsplejelovens kapitel 23 a. Det fremgår af stævningen at de i § 254 b, stk. 1 nr. 1-6 anførte betingelserne for gruppesøgsmål er opfyldt. Mht. nr. 7 skal jeg oplyse, at sagsøgerne alle har bedt mig om at meddele retten, at undertegnede ønskes udpeget som grupperepræsentant. I tilknytning til nr. 5 om sagens egnethed til gruppesøgsmål skal jeg oplyse, at sagsøgerne alle har tilknytning til betydelige samfunds-segmenter med den konsekvens, at sagsøgerne tilsammen har tilknytning til en meget stor del af befolkningen. Denne brede repræsentation udspringer af sagsøgernes erkendelse af, at tiltrædelsen af Lissabontraktaten, som sagen angår, har samme betydning, som blev anført af Højesteret i dom af 12. august 1996 om borgeres søgsmålsret i sager, hvori der nedlægges påstand om grundlovsbrud. I Højesterets præmisser anføres det, at den i sagen omhandlede EF/EU-traktat medførte indgreb ”inden for en række almene og væsentlige livsområder og derfor i sig selv er af indgribende betydning for den danske befolkning i almindelighed”. På denne baggrund er der en særlig indikation for at sagen behandles som gruppesøgsmål.
2. Jeg anmoder om at sagen henvises til landsretten i henhold til § 226, og at hovedforhandling i sagen berammes med kortest mulig frist af hensyn til dens betydning for de politiske beslutningstagere, herunder den i sagsfremstillingen anførte opfordring 9.
3. Af samme grunde anmoder jeg om at der afholdes forberedende møde med kortest muligt varsel. Som tema for mødet udover pkt. 1 og 2 anmoder jeg om drøftelser af de i stævningen fremsatte opfordringer/editionsbegæring, herunder den i sagsfremstillingen anførte opfordring 9 og de øvrige fremsatte bevisbegæring.
4. Det bemærkes, at sagsøgte har modtaget denne stævning og bilag 1-4 med anmodning om at sagsøgte straks bekræfter dette over for retten med meddelelse om sagsøgtes procesrepræsentation.

I henhold til ovenstående indkaldes sagsøgte til at give møde for Københavns Byret på den tid og det sted der meddeles af retten.

Processuelle meddelelser til sagsøgerne kan tilstilles undertegnede.

Helsingør 2. juni 2008

Ole Krarup